

VELIKI KATEKIZAM SV. PIJA X.

IV. O EUHARISTIJI

1. O naravi ovog sakramenta i stvarnoj nazočnosti Isusa Krista u njemu

596. Što je to sakrament euharistije?

Euharistija je sakrament u kojem se po divnoj pretvorbi čitave biti kruha u tijelo Isusa Krista i vina u njegovu drogocjenu krv nalazi pravo, stvarno i bitno Tijelo, Krv, Duša i Božanstvo samog Isusa Krista našeg Gospodina pod prilikama kruha i vina da bi bio naša duhovna hrana.

597. Je li u euharistiji isti Isus Krist, koji je na nebesima, i koji je na zemlji rođen od presvete Djevice?

Da, u euharistiji je doista isti Isus Krist, koji je na nebesima i koji je na zemlji rođen od presvete Djevice.

598. Zašto vjerujete da je u euharistiji zaista Isus Krist?

Vjerujem da je u sakramentu euharistije zaista nazočan Isus Krist, jer je on sam to rekao, a to me uči i sveta Crkva.

599. Koja je tvar sakramenta euharistije?

Tvar sakramenta euharistije je ista kojom se služio Isus Krist, a to je kruh od žita i vino od trsa.

600. Koja je forma sakramenta euharistije?

Forma sakramenta euharistije sastoji se u riječima koje je izgovorio Isus Krist: »Ovo je tijelo moje«, »Ovo je krv moja«.

601. Što je, dakle, hostija prije posvećenja?

Hostija je prije posvećenja kruh.

602. Što je hostija poslije posvećenja?

Poslije posvećenja hostija je pravo Tijelo našeg Gospodina Isusa Krista pod prilikom kruha.

603. Što je u kaležu prije posvećenja?

U kaležu je prije posvećenja vino s nekoliko kapi vode.

604. Što je u kaležu poslije posvećenja?

Poslije posvećenja u kaležu je prava krv našeg Gospodina Isusa Krista pod prilikom vina.

605. Kada se kruh pretvara u tijelo i vino u krv Isusa Krista?

Pretvorba kruha u tijelo i vina u krv Isusa Krista događa se u samom činu u kojem svećenik pod svetom misom izgovara riječi posvećenja.

606. Što je posvećenje?

Posvećenje je ponavljanje čuda koje je Isus Krist učinio na posljednjoj večeri, kad je kruh i vino pretvorio u svoje presveto tijelo i krv govoreći: »Ovo je tijelo moje« i »Ovo je krv moja«. To ponavljanje čini svećenik u sv. misi.

607. Kako Crkva zove čudesnu pretvorbu kruha i vina u tijelo i krv Isusa Krista?

Čudesnu pretvorbu, koja se svaki dan vrši na našim oltarima, Crkva zove transupstancijacija (promjena biti neke stvari).

608. Tko je riječima pretvorbe dao toliku snagu?

Riječima pretvorbe dao je toliku snagu sam Gospodin naš Isus Krist, koji je svemogući Bog.

609. Ostaje li poslije posvećenja što od kruha i vina?

Poslije posvećenja ostaju samo prilike kruha i vina.

610. Što su to prilike kruha i vina?

Prilike su: vidljiva količina i kakvoća kruha i vina, a to je oblik, boja i okus.

611. Na koji način kruh i vino mogu ostati bez svoje unutrašnje biti?

Vanjske prilike kruha i vina ostaju na čudesan način bez svoje unutrašnje biti posredovanjem svemogućega Boga.

612. Je li pod prilikom kruha samo tijelo Isusovo, a pod prilikom vina samo njegova krv?

Koliko pod prilikom kruha, toliko i pod prilikom vina čitavi je i živi Isus Krist sa svojim tijelom, krvlju, dušom i božanstvom.

613. Možete li mi reći zašto je u hostiji i u kaležu čitav Isus Krist?

U hostiji je, kao i u kaležu, čitav Isus Krist, jer je on u euharistiji živ i besmrtno isto kao što je i na nebu, stoga gdje je njegovo tijelo tu je i njegova krv, duša i božanstvo, a gdje je Krv, tu je i tijelo, duša, božanstvo. Sve je ovo neodvojivo u Isusu Kristu.

614. Prestaje li Isus postojati na nebu onda kada je u hostiji?

Kad je Isus u hostiji, on ne prestaje postojati na nebu, nego se istodobno nalazi na nebu i u presvetom Sakramentu.

615. Nalazi li se Isus u svim posvećenim hostijama na svijetu?

Da, Isus Krist se nalazi u svim posvećenim hostijama na svijetu.

616. Kako je moguće da se Isus nalazi u svim posvećenim hostijama?

Isus se nalazi u svim posvećenim hostijama po Božjoj svemoći kojoj nije ništa nemoguće.

617. Lomi li se Isusovo tijelo onda kada se lomi hostija?

Tijelo Isusovo se ne lomi onda, kad se lomi hostija nego se lome prilike kruha.

618. U kojem dijelu hostije ostaje Isusovo tijelo?

Isusovo tijelo ostaje čitavo u svim dijelovima, na koje se hostija dijeli.

619. Je li Isus jednako nazočan u velikoj hostiji kao što je i u svakom komadiću?

On je u velikoj hostiji kao i u svakom komadiću isti Isus Krist.

620. Zašto se u crkvama čuva presveta euharistija?

Presveta euharistija čuva se u crkvama da bi joj se tamo vjernici klanjali i da bi se mogla prema potrebi odnijeti i bolesnicima.

621. Moramo li se klanjati euharistiji?

Moramo se svi klanjati euharistiji, jer ona zaista sadrži stvarno i bitno samoga Isusa Krista.

2. O ustanovljenju i učincima sakramenta euharistije

622. U koje je doba Isus Krist ustanovio sakrament euharistije?

Isus Krist je ustanovio sakrament euharistije na posljednjoj večeri, koju je sa svojim učenicima blagovao uoči svoje muke.

623. Zašto je Isus Krist ustanovio presvetu euharistiju?

Isus Krist je ustanovio presvetu euharistiju zbog tri glavna razloga:

1. da bude žrtva Novoga zavjeta, 2. da bude hrana našoj duši i 3. da bude vječna uspomena njegove muke i smrti, dokaz njegove dragocjene ljubavi prema nama i zalog života vječnoga.

624. Zašto je Isus Krist ustanovio ovaj sakrament pod prilikama kruha i vina?

Isus Krist ustanovio je ovaj sakrament pod prilikama kruha i vina zato što euharistija mora biti naša duhovna hrana, pa je zato trebalo da nam je dade u obliku jela i pića.

625. Koje učinke proizvodi u nama presveta euharistija?

Glavni učinci presvete euharistije na one koji je dostojno primaju jesu: 1. čuva i umnožava milost u duši, tj. milost kao što materijalna hrana uzdržava i razvija život tijela; 2. oprašta lake grijeha i čuva od smrtnih, 3. daje duhovnu utjehu.

626. Stvara li presveta euharistija u nama i druge učinke?

Da, presveta euharistija stvara u nama još tri učinka, a to je: 1. ublažuje naše strasti, i prije svega gasi u nama plamen pohote, 2. jača žar ljubavi prema Bogu i bližnjemu, te nam pomaže da postupamo u skladu sa željama Isusa Krista, 3. daje zalog buduće slave i uskrsnuća našega tijela.

3. O nužnim odredbama da bismo se dobro pričestili

627. Postiže li sakrament euharistije u nama uvijek svoj čudesni učinak?

Sakrament euharistije proizvodi u nama svoje čudesne učinke, ako se prima s dostojnim raspoloženjem.

628. Što je sve potrebno da bismo se dobro pričestili?

Da bismo se dobro pričestili potrebne su tri stvari: 1. biti u milosti Božjoj, 2. biti natašte od ponoći do časa pričesti, 3. znati što primamo i pristupiti na pričest sa svom pobožnošću.

629. Što znači biti u milosti Božjoj?

Biti u milosti Božjoj znači imati čistu savjest od svih smrtnih grijeha.

630. Ako je tko u smrtnom grijehu, što mora učiniti prije negoli se pričesti?

Ako tko zna da je u smrtnom grijehu, mora se dobro ispovjediti prije negoli se pričesti, jer samo kajanje bez ispovijedi nije dovoljno onome tko je u smrtnom grijehu i tko se želi dostojno pričestiti.

631. Zašto nije dovoljno samo potpuno kajanje onome tko zna da je u smrtnom grijehu da bi se mogao pričestiti?

Zato što je Crkva radi časti sakramenta odredila da se onaj tko je u smrtnom grijehu ne usudi pričestiti, ako se prije toga nije ispovjedio.

632. Prima li Isusa Krista tko se pričesti u smrtnom grijehu?

Ako se tko pričesti u smrtnom grijehu, on prima Isusa Krista, ali ne i njegovu milost, dapače, počinio bi svetogrđe i zaslužio bi prokletstvo.

633. Kakav je post potreban prije pričesti?

Prije pričesti potreban je potpuni post, a taj razbija svaka mala stvar koja se uzme kao hrana ili piće.

634. Što bi bilo ako bi tko progutao kakvu sitnicu koja mu je ostala među zubima, ili koju kap vode što mu je ušla u usta? Smije li se i onda pričestiti?

Tko bi progutao kakvu sitnicu što mu je ostala među zubima ili kakvu kap vode koja mu je došla u usta zbog pranja, mogao bi se pričestiti, jer se to ne uzima na način hrane ili pića, budući da su ti ostaci izgubili značenje hrane.

635. Je li dopušteno pričestiti se ako nismo natašte?

Pričestiti se bez prethodnog posta dopušteno je samo bolesnicima kojima je smrt blizu, ili onima koji su zbog duge bolesti dobili posebno ovlaštenje od Pape. Pričest bolesnika na smrti zove se poputbina, jer jača na putu od ovog života do vječnosti.

636. Što znači »znati što primamo u pričesti«?

Znati »što se prima u pričesti« znači poznavati ono što o tome uči kršćanski nauk i u to čvrsto vjerovati.

637. Što znači »pričestiti se pobožno«?

Pričestiti se pobožno znači pristupiti pričesti s poniznošću i skromnošću u držanju i odijelu, pripremiti se prije pričesti i zahvaliti poslije.

638. U čemu se sastoji priprema za pričest?

Priprema za pričest sastoji se u tome da se neko vrijeme zadržimo u razmatranju koga primamo i tko smo mi, da učinimo djela vjere, ufanja i ljubavi, pokajanja, klanjanja, poniznosti i želje da primimo Krista.

639. U čemu se sastoji zahvala poslije pričesti?

Zahvala poslije pričesti sastoji se u tome da se zadržimo u sabranosti i u sebi častimo Boga, da obnovimo djela vjere, ufanja, ljubavi, klanjanja, zahvale, prikazanja i prošnje, osobito onih milosti koje su potrebne nama i onima za koje smo dužni moliti.

640. Što valja učiniti na dan pričesti?

Na dan pričesti treba biti što više sabran, treba se baviti djelima milosrđa i osobitom marljivošću ispuniti dužnosti svoga zvanja.

641. Koliko Krist ostaje u nama poslije svete pričesti?

Krist ostaje u nama poslije svete pričesti sa svojom milošću dok god na sagriješimo smrtno, a svojom stvarnom nazočnošću ostaje u nama dok traju prilike sakramenta.

4. Kako se treba pričešćivati?

642. Kako se treba držati u času kad pristupamo sv. pričesti?

U času kad pristupamo sv. pričesti, treba klečati, osrednje podignute glave, očiju skromno okrenutih prema svetoj hostiji, a usta dovoljno otvorena i jezik malo podignut na usnama.

643. Kako treba držati pliticu ili podložak za hostiju?

Pliticu ili položak treba držati tako da prihvati svetu česticu ako se dogodi da padne.

644. Kada treba progutati česticu?

Moramo se pobrinuti da svetu česticu progutamo što prije možemo i da neko doba ne plijujemo.

645. Što valja učiniti ako se sveta hostija priljepi za nepce?

Ako se sveta hostija zaljepi za nepce, treba je odlijepiti jezikom, a nikada prstom.

5. O dužnosti primanja sv. pričesti

646. Kada smo se dužni pričestiti?

Dužni smo se pričestiti svake godine o Uskrsu, svatko u svojoj župi, a i onda kad smo u životnoj opasnosti.

647. U kojoj dobi počinje obveza da se pričešćujemo o Uskrsu?

Obveza pričesti o Uskrsu počinje onda kad je dijete već u stanju pristupiti pričesti s dužnim uvjetima.

648. Griješe li koji se ne pričešćuju, a imaju dob i ostale uvjete za to?

Oni, koji su u dobi da mogu biti pripušteni pričesti, a ne pričešćuju se, ili ne će zbog toga što sami ne će, ili zato što zbog svoje krivnje nisu poučeni kršćanskom

nauku sigurno griješe. Isto tako griješe i njihovi roditelji, ili oni koji ih zamjenjuju, ako odlaganje pričesti dolazi njihovom krivnjom i oni će zbog toga morati položiti Bogu račune.

649. Je li dobro i korisno često se pričešćivati?

Vrlo je dobro i korisno često se pričešćivati, ali to valja činiti s potrebnom pripremom.

650. Kako često se može pričešćivati?

Svatko može ići na pričest tako koliko mu to savjetuje pobožni i učeni ispovjednik.

V. O SVETOJ MISNOJ ŽRTVI

1. O biti, ustanovljenju i namjenama svete misne žrtve

651. Je li euharistija samo sakrament?

Euharistija nije samo sakrament nego je i neprestana žrtva Novoga zavjeta, koju je Isus Krist ostavio svojoj Crkvi da je prikazuje Bogu po rukama svojih svećenika.

652. U čemu se općenito sastoji žrtva?

Žrtva se općenito sastoji u tome da se Bogu prikaže neka vidljiva stvar, koja se na neki način uništi kako bi se time priznala njegova najviše vlast nad nama i svim stvarima.

653. Kako se zove ova žrtva Novoga zavjeta?

Ova žrtva Novoga zavjeta zove se sveta misa.

654. Što je dakle sveta misa?

Sвета misa je žrtva tijela i krvi Isusove, koja se prikazuje na našim oltarima pod prilikama kruha i vina, a na uspomenu Kristove žrtve na križu.

655. Je li žrtva sv. mise ista kao i žrtva na križu?

Žrtva sv. mise je u biti ista kao žrtva na križu, jer se isti Isus Krist, koji se prikazao kao žrtva na križu, prikazuje po rukama svećenika, svojih službenika, na našim oltarima. Ali, što se tiče načina na koji se prikazuje, misna žrtva razlikuje se od žrtve na križu, premda je s njom najuže i bitno povezana.

656. Kakva je dakle razlika i odnos između misne žrtve i žrtve na križu?

Između misne žrtve i žrtve na križu razlika je u tome što se Isus na križu žrtvovao prolivši svoju krv i stekao zasluge za nas, dok se na oltarima žrtvuje bez prolijevanja krvi, ali nam primjenjuje plodove svoje muke i smrti.

657. Kakav drugi odnos postoji između misne žrtve i žrtve na križu?

Drugi odnos između misne žrtve i žrtve na križu je u tome, što se misna žrtva prikazuje na vidljivi način prolijevanja Isusove krvi na križu, jer snagom riječi pretvorbe pod prilikama kruha ponazočuje se samo tijelo, a pod prilikama vina samo krv našeg Spasitelja, premda se naravnim vezivanjem i osobnim sjedinjavanjem pod svim prilikama nalazi nazočan živi i pravi Isus Krist.

658. Nije li možda Isusova žrtva na križu jedinstvena žrtva u Novom zavjetu?

Žrtva na križu je jedinstvena žrtva Novoga zavjeta u tome što je Isus tom žrtvom zadovoljio božanskoj pravdi, stekao sve zasluge potrebne da se spasimo i time sa svoje strane završio naše otkupljenje. Te svoje zasluge on primjenjuje preko sredstava koje je on ustanovio u svojoj Crkvi, među kojima je i sveta misna žrtva.

659. Za koje se, dakle, svrhe prikazuje misna žrtva?

Misna žrtva prikazuje se Bogu za četiri svrhe: 1. da ga častimo kako treba, pa se ta svrha zove latreutska ili poklonstvena; 2. da mu zahvalimo za njegova dobročinstva, pa se zato zove euharistijska ili zahvalna; 3. da se odužimo pravdi i damo dužnu zadovoljštinu za svoje grijehe te da pomognemo dušama u čistilištu, pa se zato naziva propicijatorna ili pomirbena; i 4. da postignemo sve milosti koje su nam potrebne, pa se zato zove impetratorna ili prozbená.

660. Tko prikazuje Bogu misnu žrtvu?

Prvi i glavni prinositelj misne žrtve je Isus Krist. Svećenik je njegov službenik koji u ime Isusa Krista prikazuje tu istu žrtvu vječnom Ocu.

661. Tko je ustanovio misnu žrtvu?

Misnu žrtvu ustanovio je Isus Krist, kad je ustanovio sakrament euharistije i rekao da se ponavlja u spomen njegove muke.

662. Kome se prikazuje sveta misa?

Sвета misa se prikazuje samo Bogu.

663. Ako se sveta misa prikazuje samo Bogu, zašto se onda čitaju mnoge mise u čast presvete Djevice i svetaca?

Misa koja se slavi na čast Djevice i svetaca uvijek je žrtva koja se prikazuje samom Bogu. Ipak se kaže da se slavi u čast presvete Djevice i svetaca zato da zahvalimo Bogu na darovima koje je njima dao i da od njega po njihovu zagovoru dobivamo obilje milosti koje su nam potrebne.

664. Tko je dionik plodova sv. mise?

Čitava Crkva ima udio od plodova sv. mise, a osobito: 1. svećenik i oni koji sudjeluju na misi, jer se tako smatraju sjedinjeni sa svećenikom, 2. oni za koje se namjenjuje sv. misa, a oni mogu biti živi ili pokojni.

2. O načinu sudjelovanja u svetoj misi

665. Što je potrebno da dobro i korisno sudjelujemo u svetoj misi?

Da bismo dobro i korisno sudjelovali u svetoj misi potrebne su dvije stvari: 1. vanjska osobna čednost, 2. unutrašnja pobožnost.

666. U čemu se sastoji vanjska osobna čednost?

Osobna čednost sastoji se posebno u skromnoj odjeći u čuvanju šutnje i sabranosti te, ako je moguće, sudjelovati klečeći, osim za vrijeme čitanja dvaju evanđelja, koja se slušaju stojeći.

667. Koji je najbolji način pobožnosti srca dok se sluša sveta misa?

Najbolji način pobožnosti, dok se sluša sveta misa je sljedeći: 1. od početka sjedinili svoju nakanu sa svećenikom, pa tako prikazujemo Bogu svetu žrtvu u svrhe za koje je ona ustanovljena, 2. pratiti svećenika u svakoj molitvi i kretnji u misnoj žrtvi, 3. razmišljati o Isusovoj muc i smrti i odbacivali srcem sve grijeha koji su joj bili uzrokom, 4. učiniti sakramentalnu pričest ili barem duhovnu u času kad se svećenik pričešćuje.

668. Što je to duhovna pričest?

Duhovna pričest je velika želja da se čovjek sakramentalno sjedini s Isusom Kristom, govoreći npr.: Gospodine moj Isuse Kriste, želim se od svega srca sjединiti s tobom sada i za svu vječnost, te čineći sve ono, što se obično čini prije i poslije sakramentalne pričesti.

669. Priječi li molitva krunice ili druge molitve za vrijeme mise da u njoj korisno sudjelujemo?

Te molitve ne priječe da korisno sudjelujemo u sv. misi, ako se brinemo za to da pažljivo pratimo sve dijelove sv. mise.

670. Je li dobro moliti i za druge za vrijeme sudjelovanja na misi?

Dobro je moliti i za druge dok sudjelujemo na misi, dapače, za vrijeme svete mise najbolje je moliti Boga za žive i mrtve.

671. Što treba učiniti kad misa svrši?

Kad misa svrši trebalo bi zahvaliti Bogu na milosti što smo mogli sudjelovati ovoj velikoj žrtvi, te moliti da nam oprost i propuste koje smo učinili za vrijeme mise.

